

Utbildningsinspektion i Gumaeliuskolan grundskola årskurs 7–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Gumaeliuskolan	Antal barn/elever
Grundskola	497

Utbildningen vid skolan omfattar årskurserna 7–9 och samarbete sker med Vassaskolan som har elever i samma åldrar.

Skolan är belägen i västra Örebro. Eleverna bor i villor och flerfamiljshus och de flesta bor i ytterområdena av Örebro. En del av eleverna har därför skolskjuts. Eleverna kommer främst från Oxhagsskolan och Karlslundsskolan. Andelen elever med utländsk bakgrund är cirka 20 procent.

Skolan har en idrottsprofil. Det finns även klasser med engelskspråkig inriktning på skolan. Eleverna är fördelade på 17 klasser med totalt 472 elever. Det finns en s.k. förberedelseklass med åtta elever samt ytterligare en särskild undervisningsgrupp kallad "Lilla gruppen".

Skolan är indelad i sex arbetslag varav ett kallas resursarbetslaget, där bl.a. den särskild undervisningsgruppen och s.k. förberedelseklassen ingår.

Genomförandet av inspektionen i Gumaeliuskolan

Skolverket sände den 28 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Gumaeliuskolan har bestått av undervisningsråden Catarina Fredriksson och Per Grundtman. Besök i Gumaeliuskolan skedde den 15 och 16 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Gumaelius, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Gumaeliuskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, lärare, ett urval av eleverna i årskurs 9 samt deras föräldrar. Av de inbjudna föräldrarna mötte inspektörerna endast en. Lektioner i årskurs 9, Lilla gruppen och den s.k. förberedelseklassen besöktes. Observationer och spontana samtal med elever och personal under inspektionsbesöket som helhet utgör också underlag för bedömningen.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I kvalitetsredovisningen uppges att få elever blir utsatta för kränkande behandling och att personalen ingriper snabbt om någon blir utsatt. Resultatet av en utvärdering som gjordes under 2004 visar att 92 procent ej upplevde att de var rädda för någon elev i skolan. Resterande var rädda för en eller flera elever. Av eleverna uppgav 94 procent att de ej var rädda för någon lärare på skolan, resterande var rädda för en eller flera ur personalen. Vidare uppgav 10 procent att de blivit mobbade i skolan under det senaste läsåret. Resultaten har medfört att skolan gjort försök att ta reda på var i byggnaden konflikter främst uppstår och riktade åtgärder t.ex. i form av att personal vaktar på utsatta ställen har genomförts. Förändringar har även genomförts i matsalen och eleverna äter numera tillsammans med sina lärare.

Vid intervju med personalen framkom att stämningen är god och avspänd i skolan. Vid problem och konflikter har arbetslagen snabbt löst dessa. Även föräldrarna uppgav vid intervjun att skolan försöker stävja bråk och konflikter och att klotter eller skadegörelse förekommer i mycket ringa omfattning.

Eleverna uppgav vid intervjuerna att stämningen i skolan är bra, men att språkbruket kan vara grovt. Dock förekommer inte mobbing i stort sett alls i skolan enligt eleverna.

Forum för inflytande för eleverna finns i formella råd som elev- och klassråd.

Vidare framkom vid intervju med personalen att eleverna har inflytande över sin undervisning, bl.a. genom att de får vara med och välja temaarbete, vilka läxor de skall ha och att de har EPA-tid (elevens planerade arbetstid), som är undervisningstid som de planerar själva. Vid intervjuer med eleverna framkom att de ej anser sig ha någon större möjlighet att påverka undervisningen och att de skulle vilja bestämma mer vad de skall arbeta med. Dock anser eleverna att de har möjlighet att påverka genom klassråden. Av resultatet av ovan nämnda enkät framkom att 40 procent av eleverna uppgav att de sällan eller aldrig upplevde att de fick vara med och påverka innehåller i skolarbetet. Inspektörerna ser en brist i att så många elever ej upplever att de har något reellt inflytande och att detta är ett område som skolan har att arbeta mer med.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med normer och värden är bra, men att inflytandet för eleverna behöver förbättras.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Av Skolverkets statistik framkommer att andelen elever som erhållit betyget Godkänd (G) eller högre i samtliga ämnen har ökat från 2002 till 2004 och ligger över riksgenomsnittet.

	2002	2003	2004
Gumaeliuskolan	62,3 %	76,9 %	79 %
Riket	74,7 %	74,8 %	75,9 %

Andelen behöriga till nationellt program har ökat från 85,4 procent 2002 till 92 procent 2004. Enligt rektorn har en satsning skett på ämnena svenska, engelska och matematik vilket gett ett bra resultat. Andelen elever som erhållit godkänt eller högre i samtliga ämnen och andelen elever behöriga till nationellt program har samtidigt ökat vilket är positivt.

Någon sammanställning över skolans samlade resultat görs inte av t.ex. de gemensamma prov eleverna har i matematik varje termin och inte heller i övrigt görs några sammanställningar av resultaten. Personalen uppgav vid intervjuerna att skolans samlade kunskaper om elevernas kunskapsnivå är resultaten från de nationella proven. Enligt rektorn används SALSA, Skolverkets Arbetsverktyg för lokala Sambandsanalyser. I Skolverkets statistik finns också betygsresultat uppdelat på ämnen och kön som används vid personalmöten för att diskutera skolans resultat. Detta kan sedan leda till förändringar i undervisningen, vilket det t.ex. gjort i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resultat är godtagbart. Inspektörerna har noterat att skolans resultat har förbättrats och ligger över riksgenomsnittet. Trots detta saknar var femte elev betyg i något ämne och skolan bör vidta åtgärder för att ytterligare öka måluppfyllelsen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Gumaeliuskolan har ett handlingsprogram för förebyggande arbete och åtgärder mot kränkande behandling kallad "handlingsplan mot mobbning och kränkande behandling". Denna skapar förutsättningar att upptäcka mobbning vilket bl.a. sker genom att skolan har en arbetslagsorganisation där ett mindre antal lärare svarar för en större del av elevernas undervisning. I alla arbetslag finns även en ansvarig som har till uppgift att hålla kontakt med elevernas kamratstödjare. Ett rastvaktsystem finns på skolan. Eleverna undervisas i mobbningsfrågor och samtliga elever har klassråd en gång per vecka där dessa frågor tas upp. Föräldrarna till både den som utsatts för kränkande behandling och den som utsätter andra elever kontaktas tidigt. Däremot tar handlingsprogrammet inte upp kränkande behandling mellan vuxen och elev, vilket inspektörerna bedömer vara en brist.

Skolan har kamratstödjare som består av två elever från varje klass. Dessa skall bl.a. rapportera till lärarna om de får kännedom om att någon elev utsatts för kränkande behandling. Skolan uppger att de kan bli bättre vad avser arbetet mot kränkande behandling men upplever att de har läget under kontroll. Vidare uppger skolan att arbetet kring elevernas miljö behöver förbättras och kränkande språk mellan eleverna på skolan inte skall tolereras.

Regler är uppsatta i klassrummen angående trivsel och kränkande behandling vilka utarbetats i samband med besök av "Friends". Enligt intervju med elever framkom även att diskussioner förs i klasserna om hur man skall vara mot varandra. Eleverna uppgav också att de skulle vända sig till läraren om de skulle känna sig utsatta av andra elever.

Vad avser elevernas inflytande uppges i kvalitetsredovisningen att skolan alltmer arbetar med projekt- och temarbeten och arbeten där eleverna utifrån givna förutsättningar planerar, genomför och utvärderar sina arbeten och att detta sätt att arbeta utvecklats ytterligare under 2003. Skolan uppger även att utveckling av ett elevaktivt arbetssätt kommer att utvecklas ytterligare och studiebesök har gjorts för att lära sig mer om PBL (problembaserat lärande). Enligt verksamhetsplanen för 2004 skall eleverna vara representerade i samverkansgruppen på skolan och resurser skall avsättas för att stödja elevrådets arbete.

Elev- klass och skolråd hålls regelbundet. I elevrådet sitter två elever från varje klass. Enligt rektorn har extra medel avsatts till elevrådet.

Inspektörerna är av uppfattningen att skolan bedriver ett bra arbete för att förebygga kränkande behandling och då särskilt att skolan följt upp resultatet av

trivselenkäten och har vidtagit de åtgärder som de tyckt vara nödvändiga med ledning av resultatet. Det verkar även som om skolan arbetar för att öka elevernas inflytande även om något resultat där eleverna uppfattar att de har inflytande ännu ej visat sig i tillräcklig grad (jfr s. 4).

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet fungerar bra. Handlingsprogrammet mot kränkande behandling är godtagbart med bör utvecklas så att detta även omfattar de fall då kränkande behandling sker mellan vuxen och elev.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Som nämndes i inledningen har skolan en tydlig idrottsprofil och det finns möjlighet att välja ishockey, dans, simning och ridning som idrottsprofil. Det finns även möjlighet att välja klass med engelskspråkig inriktning. Med engelskprofileringen arbetar man ämnesövergripande, och väljer ofta att fördjupa sig i något eleverna arbetar med i ämnena samhällsorienterade (so) eller naturorienterade (no) ämnen. Som exempel kan nämnas att om eleverna i so arbetar med andra världskriget så kan eleverna som valt engelsk profileringen välja att arbeta med detta på engelska. Profilen har eleverna inom elevens val. De som valt engelskprofil har detta två gånger i veckan, 60 minuter vardera gång.

Eleverna uppgav vid intervjun att de visar vad de lärt sig genom prov och redovisningar och tror att betygen sätts på grundval av närvaro, prov och hur de arbetat på lektionerna. Genom att lärarna presenterar målen för eleverna uttrycker dessa att de vet vad de skall lära sig. Vid intervju med eleverna framkommer att en klass arbetar med portfolio. Efter varje arbetsområde, vilket brukar ta 2-4 veckor, utvärderar eleverna vad de gjort vilket sedan kommenteras av lärarna.

Som nämnts i inledningen är skolan organiserad i självstyrande arbetslag. Arbetslagen arbetar med ämnessamarbete och ämnesintegrering.

Utvecklingssamtal hålls med alla elever och vårdnadshavare en gång per termin enligt kvalitetsredovisningen och av vad som framkom vid intervjuer med elever och föräldrar. Rutinerna för utvecklingssamtal har förbättrats genom att skolan alltid skickar ut material innan samtalen. Resultaten av samtalen samlas sedan i en omdömesdatabas vilket gör det möjligt att följa upp samtalen och utvecklingen genom åren. På utvecklingssamtalet går man sedan igenom ämne för ämne med eleverna och föräldrarna. Vid intervju med personalen uppgavs att föräldrarna skall meddela skolan om de ej önskar att skolan meddelar om-

dömen om eleven i de olika ämnena. Inspektörerna påpekar att utvecklingssamtalet får kompletteras med skriftlig information om en vårdnadshavare begär det. Informationen får dock inte ha karaktären av betyg.

På skolan finns ett elevhälsoteam som består av kurator, resurspedagoger, skolköterska, rektor, biträdande rektor och speciallärare. Resurspedagogerna i Gumaeliuskolan är personer med utbildning i specialpedagogik. Elevhälsoteamet träffas en gång per månad. På skolan finns ytterligare en grupp benämnd elevhälsan. När denna grupp, som bl.a. består av resurspedagogerna, känner att de uttömt sina möjligheter går ärendet vidare till elevhälsoteamet.

Enligt verksamhetsplanen skall ämnena svenska, engelska och matematik prioriteras när det gäller stödundervisning. Detta bekräftas även vid intervju med personalen. Vid denna intervju framkom delade meningar om alla elever i behov av stöd får det. Personalen uppgav bl.a. att det finns behov av fler speciallärartjänster i arbetslagen. Eleverna uppgav dock vid intervjun att deras uppfattning är att elever i behov av stöd på skolan erhåller det. Om en elev har svårigheter att uppnå målen i något ämne skall eleven och vårdnadshavarna underättas i god tid. Arbetslagen förfogar över resurser som kan sättas in för att stödja en elev och skulle inte arbetslagens resurser räcka kan skolans resursarbetslag ta över. En del av lärarnas arbetstid är avsatt till att vara en resurs för elever i behov av stöd. Inspektörerna ser det som positivt att eleverna upplever att de erhåller stöd om de är i behov av det. Dock vill inspektörerna uppmärksamma skolan på att elever har rätt att erhålla stödundervisning i alla ämnen, ej endast svenska, engelska och matematik. Att personalen uppgav att behov finns av fler speciallärare kan tyda på att den specialpedagogiska kompetensen i skolan behöver förstärkas.

Resursarbetslaget bedriver undervisning i mindre grupp och i denna grupp prioriteras undervisning i ämnena matematik, svenska och engelska. Skolan har två personer som är ansvariga för den Lilla gruppen men undervisning i svenska, engelska och matematik ges av ämneslärare i dessa ämnen som kommer till gruppen och bedriver undervisning vilket inspektörerna bedömer som positivt. De flesta elever får dock hjälp i sina ordinarie klasser.

Specialpedagogerna som är ansvariga för den lilla gruppen träffar även vissa elever för samtal, dock ger de ingen undervisning i samband med samtalen som i stället handlar om elevens skolsituation. I specialpedagogernas arbetsuppgifter ingår även att ge viss handledning till skolans övriga personal.

För elever i behov av särskilt stöd upprättas enligt kvalitetsredovisningen åtgärdsprogram. För eleverna i Lilla gruppen upprättar resurspedagogen åtgärdsprogram. För eleverna i de ordinarie klasserna upprättar lärarna i arbetslagen åtgärdsprogram. I samtliga fall sker detta i samråd med föräldrarna. Åtgärdsprogrammen innehåller lägesbeskrivning, mål och åtgärd, men i vissa åtgärdsprogram saknas tid för uppföljning och redogörelse för elevens starka och svaga sidor. Åtgärdsprogrammets innehåll brister även i det avseendet att de inte omfattar vilka åtgärder skolan skall vidta utan endast vad eleven skall göra. Bristerna när det gäller åtgärdsprogrammen och innehållet i stödundervisningen innebär att inspektörerna bedömer att skolan behöver förbättra samordningen av stödet.

Eleverna i den s.k. förberedelseklassen har en del ämnen såsom bild med övriga elever i skolan, de har dock inte någon annan klasstillhörighet. Vid besök framkom att eleverna mest hade enskilt arbete och få gemensamma genomgångar. Inspektörerna bedömer att undervisningen i högre grad bör utformas så den ger eleverna möjlighet delta i den ordinarie undervisningen.

Enligt kvalitetsredovisningen skall arbetsformer och metoder för arbetet med modersmål och svenska som andraspråk utvecklas och integreras i skolans vardagsarbete. Modersmålsundervisningen har bedrivits genom en samordning med andra skolor och möjligheten till integration med skolans övriga verksamhet har därför varit mycket begränsad. Modersmålsundervisningen bedrivs genom att denna erbjuds eleverna via en blankett där de kan tacka ja eller nej och undervisningen ligger utanför det ordinarie schemat. Skolan är inte nöjd med hur samordningen skett mellan skolan och modersmålsavdelningen vad avser modersmålsundervisningen då skolan haft dålig kontroll över närvaron och har haft för dålig kommunikation med lärarna i detta ämne. Inspektörerna påpekar dock att även om denna undervisning beställs från modersmålsavdelningen är det rektorn som har ansvaret för elevens utbildning.

Ingen elev har studiehandledning på modersmål och det är vid besöket i Gumaeliuskolan oklart om detta anordnas. Vid intervju med personalen framkommer att detta ej finns på skolan. Enligt rektorn beror detta på att ingen elev vill ha studiehandledning på modersmål. Vid inspektionen framkom dock att det fanns elever i den s.k. förberedelseklassen som var i behov av studiehandledning på modersmål. Inspektörerna påpekar att studiehandledning på modersmål är en stödåtgärd som rektorn skall fatta beslut om och som skall ges till elever i behov av detta.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det pedagogiska arbetet är av god kvalitet. Skolan behöver dock arbeta mer med att förbättra arbetet med att utveckla former för stöd till elever samt samordna stödet. Vidare bör skolan arbeta för att ge stöd i alla ämnen och inte endast i svenska, engelska och matematik. Även åtgärdsprogrammets utformning och innehåll är i behov av förbättring. Det är inte godtagbart att skolan ej anordnar studiehandledning på modersmål.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

För Gumaeliuskolas ledning finns en rektor och en biträdande rektor. Rektor har arbetat i skolan sedan 1989 och som rektor i skolan sedan 1994. Den biträdande rektorn har innehaft tjänsten sedan 1998. Inspektionen visar att rektorerna är väl förtrogna med verksamheten i skolan och kända av elever och

föräldrar. En administratör stödjer skolledningen med administrativa uppgifter. Det sker en viss samverkan mellan Gumaelius- och Vasaskolan och då främst genom ledningsträffar, ämneskonferenser, studiedagar, språkundervisning, vaktmästeri och samordningsträffar.

Information till elever och föräldrar förekommer bl.a. i form av ordnings- och datorregler som elev och förälder skall underteckna och lämna till skolan.

Aktuell kvalitetsredovisning finns benämnd Kvalitetsredovisning 2003 Gumaeliuskolan. Kvalitetsredovisningen är uppdelad i förutsättningar, mål och förbättringsåtgärder. I avsnittet för mål finns även måluppfyllelsen och förslag på åtgärder beskrivna.

I verksamhetsplanen är målen för undervisningen specificerade. Ett av målen är att skolan åtar sig att se till att eleven når minst godkänt i alla ämnen vid slutet av årskurs 9, men att en förutsättning för detta är att "eleven deltar i arbetet på lektioner, sköter sina hemuppgifter och att inga särskilda förhållanden finns". Inspektörerna påpekar att det är skolans ansvar att ge eleven förutsättningar att uppnå målen oavsett "de särskilda förhållanden" som eleven kan ha m.m.

Pedagogiska diskussioner sker regelbundet tre gånger per termin då hela skolans pedagogiska personal träffas. Varannan vecka träffas ämneslärarna i de olika arbetslagen. Rektorerna deltar ofta på ämneskonferenserna, bl.a. för att främja att de olika arbetslagen arbetar på ett liknande sätt. Möten sker en gång per vecka med arbetslagledarna och rektorn. Samtliga elever i Lilla gruppen har anpassad studiegång och beslut fattas i vederbörlig ordning. Beslut om särskild undervisningsgrupp saknas för de elever som är i den s.k. förberedelseklassen och för de elever som är inskrivna i Lilla gruppen fattas inte särskilda beslut om särskild undervisningsgrupp utan beslutet om anpassad studiegång är samma som beslutet om särskild undervisningsgrupp.

Vid inspektionen fanns mycket få protokoll från elevvårdskonferenser. Dock fanns minnesanteckningar från elevhälsoteamets möten, i vilka rektorn deltog. Dessa minnesanteckningar ersatte, enligt rektorn, protokoll från elevvårdskonferenser. Enligt grundskoleförordningen skall det vid elevvårdskonferenser föras protokoll, och inspektörerna bedömer ej att minnesanteckningar från elevhälsoteamets möten kan ersätta sådana.

Av vad som framkom vid inspektionen är eleverna kvar i den s.k. förberedelseklassen 2-3 år, delvis beroende att det saknas resurser att ge dem stöd i den ordinarie undervisningen. Inspektörerna bedömer det som mindre lämpligt att eleverna är kvar i den s.k. förberedelseklassen så lång tid som 2-3 år med hänvisning till att stöd inte kan ges i skolans ordinarie undervisning, vilket visar att skolan saknar strategi för att eleverna skall kunna delta i den ordinarie undervisningen. Skolledningen bör ta ett ökat ansvar för eleverna i de s.k. förberedelseklasserna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att områdets ledning och kvalitetsarbete fungerar bra. Områdets styrning är av godtagbar kvalitet. Rektors styrning av den s.k. förberedelseklassen godtagbar men bör förbättras. Det är ej godtagbart att separat beslut om särskild undervisningsgrupp och protokoll från elevvårdskonferenser saknas.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Enligt kvalitetsredovisningen och vad som framkommit vid intervjuer erbjuder skolan utvecklingssamtal en gång per termin och information till föräldrarna sker i övrigt genom loggböcker eller veckobrev, föräldramöten, öppet hus och telefonkontakt. Försök med föräldraråd och föräldrastyrelse har misslyckats på grund av bristande intresse från föräldrarna. Samarbetet med hemmet är bra enligt intervjuer med föräldrar och personal. Det är även enligt föräldrarna lätt att komma i kontakt med skolan vid behov.

Elevers val finns och som nämnts ovan sker detta inom ramen för den profil eleven valt. De elever som inte valt att gå i en profilklass hade ett MåBra tema som elevers val vid inspektionen.

Tyska, franska, spanska och svenska/engelska finns som språkval. I vissa av arbetslagen får eleven endast byta till svenska/engelska om eleven riskerar att inte erhålla betyget godkänt i ämnena svenska eller engelska. Även eleverna hade informerats om detta, vilket framkom vid intervjun med dem. Inspektörerna bedömer att det strider mot författningarnas krav att eleverna endast får välja svenska/engelska som språkval om de riskerar att inte nå målen i svenska eller engelska. Språkval finns från årskurs 7. Inspektörerna påpekar vikten av att undervisningen anpassas även till de elever som läst ett modernt språk i årskurs 6.

Undervisning i svenska som andraspråk har huvudsakligen bedrivits i den s.k. förberedelseklassen, där det finns ett par elever som har detta. I övrigt är det ingen elev som har det. Enligt rektorn så beror detta dels på att elever som inte klarar ämnet svenska ändå är i behov av stöd och då erhåller detta för att klara ämnet svenska, dels på att eleverna tidigare upplevt det som diskriminerande. Enligt grundskoleförordningen är det rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev. Inspektörerna bedömer det som mindre lämpligt att elever i stället för att erbjudas detta ämne erhåller stöd-undervisning i svenska. Svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan som anger inriktningen för undervisningen. Undervisningen kan mycket väl integreras med övrig verksamhet men för elever som behöver läsa svenska som andraspråk skall rektorn fatta beslut om det.

Enligt kvalitetsredovisningen är skolan anpassad för funktionshinder i form av hörselskada, för övrigt inte.

Till skolans s. k. profilklasser, som anordnas inom ramen för elevens val, tas i första hand emot elever från det egna upptagningsområdet. I andra hand är det syskonförtur och i tredje hand hålls intervjuer utifrån elevens motivation att gå i skolan. Det är då lärarna som håller i intervjun och ger rektorn rekommendationer vilka elever som skall antas. När det gäller profileringen ridning skall eleverna uppge vilken vana de har och en basfärdighet är ett krav för att antas till den profileringen. För de elever som söker till "hockeyprofilering" tar skolan kontakt med klubben de spelar i. Antalet platser i skolans profilklasser är begränsade vilket innebär att ett urval behöver göras bland eleverna. Antagningen baseras då bl.a. på könsfördelning, kamratrelationer, motivation och förutsättningar för att kunna gå i profilklassen under tre år. Detta kan innebära att vissa elever ej bereds plats på skolan. När det gäller fördelning av elever på skolor vill inspektörerna uppmärksamma kommunen på elevers rätt att gå i en skola nära hemmet (närhetsprincipen). Närhetsprincipen får inte åsidosättas vid fördelning av elever på skolor.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är godtagbar. Det är inte godtagbart att eleverna inte har möjlighet att byta från språkval till förstärkt svenska och engelska. Det är heller ej godtagbart att svenska som andraspråk ej anordnas. Skolans urval för antagning till s.k. profilklasser som innebär att elever förutsätts tillhöra en förening eller genom könsfördelning o s v är inte godtagbart. Skolverkets bedömning av s.k. profilklasser redovisas i kommunrapporten.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Skolan har ett bemannat bibliotek som eleverna är mycket nöjda med. Det finns cirka 85 datorer i skolan vilka samtliga är uppkopplade mot Internet.

Vad avser personalens kompetensutveckling har skolan enligt kvalitetsredovisningen prioriterat ämneslärares fortbildning till behörighet i flera ämnen. Övriga fortbildningsresurser förfogar arbetslagen över och kartläggning har skett av fortbildningsbehovet hos personalen. Hälften av medlen avsatta till kompetensutveckling fördelas till arbetslagen, resterande till individuell kompetensutveckling. Enligt personalen upprättas ej individuella kompetensutvecklingsplaner. Personaltätheten är vid inspektionen 8,1 helårsarbetare per 100 elever.

Läromedel synes i huvudsak vara av god kvalitet, förutom i den s.k. förberedelseklassen där de var av äldre datum. Skolmåltiderna håller god kvalitet och även utemiljön är bra.

Gumaeliuskolan har god lärarkompetens och det finns personal med adekvat utbildning på samtliga lärartjänster utom en inom grundskolan. Personalomsättningen är enligt rektorn mycket låg.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resurserna inom området är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Gumaeliuskolan övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas inflytande och delaktighet i undervisningen,
- skolan bör vidta åtgärder för att ytterligare öka måluppfyllelsen,
- handlingsprogram mot kränkande behandling så att det även omfattar kränkande behandling mellan vuxna och elever,
- samordning av stödet och utveckling av former för stöd till elever,
- styrningen av den s.k. förberedelseklassen,
- urvalsprinciper till s.k. profilklasser inom ramen för skolans och elevens val,
- åtgärdsprogrammets utformning och innehåll samt
- stödåtgärder även i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Studiehandledning på modersmål anordnas inte för elever som bedöms vara i behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Beslut om särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Protokoll från elevvårdskonferenser saknas (3 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Möjligheten att byta från språkval till förstärkt svenska och engelska (2 kap. 17 och 18 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-04-29	Linköping

Catarina Fredriksson
Per Grundtman